

YAPONIYADA IT SOHASI RIVOJI VA IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH BO'YICHA YAPONIYA VA O'ZBEKISTON HAMKORLIGI

Zakirova Maqsuda Atayevna

UrDU akademik litseyi o'qituvchisi

Odilbekov Shuhrat Jumanazar o'g'li

UrDU akademik litseyi 2-bosqich o'quvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola jahon miqqiyosida e'tirof etilgan Yaponiya AKT sanoatining rivojlanish tarixi va yutuqlari hamda dunyo bo'ylab raqamlashtirish sohasini yuksaltirishga qaratilgan loyihalariga tayanadi. Mamlakat iqtisodiyotining AKT sektoriga bevosita bog'liqligi va bu borada inson resurslarining ahamiyati hamda IT sohasini takomillashtirishga yo'naltirilgan keng ko'lamlı loyihalar haqida.

Kalit so'zlar: AKT (Axborot va kompyuter texnologiyalari) sanoati, mahalliy va xalqaro IT (informatsion texnologiyalar) bozori, IT sohasi, texnologik gigantlar, veb va dasturiy ta'minot, inson resurslari, investitsiyalar va tashqi savdo.

Hozirgi kunda Yaponiyada AKT sohasi iqtisodiy tarqqiyotga ulkan hissa qo'shmoqda va O'zbekistonda Yaponiya tajribasiga asoslangan iqtisodiyotni raqamlashtirish darajasi jadal sur'atlarda o'sib bormoqda :

Yaponiyada AKT sanoati rivoji, uning mamlakat miqqiyosidagi ichki tuzilmasi va jahon hamjamiyatidagi alohida o'rnini tahlil qilish orqali yoshlarning bugungi kundagi yetakchi sohalardan biri bo'lmish IT sohasiga qiziqishlarini oshirish va bu sohadagi bilimlarni yanada mukammalroq egallab, O'zbekistonda raqamli texnologiyalar va iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan loyihalarda yoshlarning bu sohadagi o'z tajribalarini amalda faol qo'llab mamlakatimiz ravnaqiga salmoqli hissa qo'sha olish imkoniyatlaridan yuqori darajada foydalanishlari kerakligi targ'ib qilinadi.

Yaponiyadagi Axborot va kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) sanoati mamlakatdagi eng yuqori sanoat sifatida e'tirof etiladi. 2018 yilda ushbu sektor 2,2 trillion dollarni tashkil etdi. Yaponiya hukumati 2025 yilga borib bu raqamni 3,4 trillionga yetkazishni maqsad qilgan.

Yaponiya yirik axborot texnologiyalari (IT) sanoatining vatani hisoblanadi. 2020-yil holatiga ko'ra, dasturiy ta'minot sanoatining o'zi deyarli 16,7 trillion yapon ienasini sotgan. Xuddi shu yil davomida ma'lumotlarni qayta ishlash va axborot xizmatlari sanoati sakkiz trillion iyenaga yaqin savdo qiymatini yaratdi. Ushbu ko'rsatkichlar va mamlakatning dunyodagi eng texnologik rivojlangan davlatlardan biri sifatidagi obro'siga qaramay, raqamli texnologiyalarni o'zlashtirishda davlat sektori ham, iqtisodiyotning bir qismi ham nisbatan sekin hisoblangan. Boshqa narsalar qatorida, Yaponiya o'zining kiberxavfsizlik strategiyasiga ega emasligi, uning infratuzilmasi, korxonalari va fuqarolarini kiberjinoyatlarga nisbatan zaif qoldirishi aytilgan. Biroq, so'nggi yillarda jamoat va xususiy sohada bir qator o'zgarishlar kuzatilishi mumkin, bu Yaponiyaning raqamli transformatsiyadan kelib chiqadigan muammolarga tobora ko'proq moslashayotganidan dalolat beradi

Darhaqiqat, hukumat global miqyosda sezilarli ta'sir ko'rsatish va hissa qo'shish uchun innovatsion g'oyalar va sa'y-harakatlar bilan doimiy ravishda ishlab chiqilsa, kelgusi yillarda sanoatning sezilarli darajada rivojlanishi kutilmoqda. Ham davlat, ham xususiy sektor iqtisodiyotni rivojlantirish uchun AKTning eng yangi, innovatsion yechimlari muhimligini anglab yetmoqda va bu yo'lda qadam tashlamoqda. Demak, bu sektor ulkan biznes salohiyatiga ega.

Nima uchun Yaponiya IT kompaniyalari bilan ishlash zaruriyati paydo bo'lmoqda? Yaponiyaning davlat ma'lumotlariga asoslanib, AKT sektorida turli imkoniyatlar mavjud. Birinchidan, mamlakat Osiyodagi foydalanuvchi boshiga o'rtacha daromadga ega bo'lgan eng yirik bozor sifatida 3-o'rinni egallaydi. Bu shuni anglatadiki, Yaponiyaning mahalliy IT-kompaniyalari aralash biznes modelini o'zlashtirgan va uni mahalliy va xalqaro IT bozori talablariga moslashtirgan. Qisqasi, Yaponiya IT-kompaniyalari uzoq yillik biznes an'alarini saqlab, xalqaro va mahalliy

mijozlarga turlicha yondashadi, biroq ayni paytda g'arbiy biznes uslubi qoidalari ostida tashqi bozorlarga yuqori sifatli xizmatlar va raqamli mahsulotlarni taklif qiladi.

Yaponiya IT kompaniyalari bilan ishlashda nimalarga e'tibor berish kerak: Texnologik gigantlar Yaponiyada biznes aloqalarini o'rnatganligi sababli, mahalliy IT kompaniyalari "yopiq bozor" davrini tugatib, xalqaro talablarga yondashuvlarini o'zgartirish va moslashtirish zarurati bilan duch kelishdi. Bu yapon IT-kompaniyalari, veb va dasturiy ta'minot provayderlari uchun ham foyda, ham qiyinchiliklarni keltirib chiqardi.

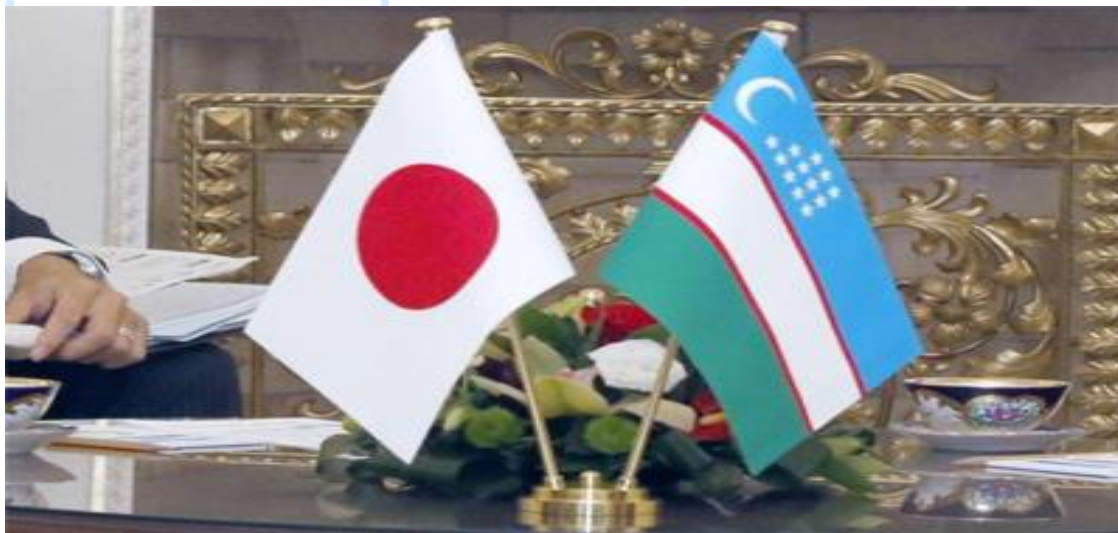
Eng katta muammo hali ham IT-kompaniyalar uchun inson resurslari bo'lib qolmoqda, chunki qonunchilik boshqa mamlakatlardan mutaxassislarni outsorsing qilishga ruxsat bermaydi va faqat mahalliy iste'dodlarga tayanadi. Demografik va doimiy qarib borayotgan aholini inobatga olgan holda, IT sohasiga kamroq yosh mutaxassislar jalb qilinmoqda, bu avtomatik ravishda yangi texnologiyalarni o'zlashtirish va ularni mahalliy raqamli biznes muhitiga tatbiq etish uchun moslashuvchanlik va imkoniyatlarni bildiradi.

Yaponiya IT kompaniyalari qanchalik ishonchli?! Yaponiya o'zining yuqori malakali mutaxassislari va ishonchli mamlakati uchun obro'ga ega bo'ldi. ayniqsa, Ikkinchi Jahon Urushidan keyin, AQSh o'z soyaboni ostida yapon biznes muhitini investitsiya qilgan va rivojlantirgan. Yaponiyaning IT-kompaniyalari, veb-va dasturiy ta'minot agentliklari xalqaro bozorda o'z xizmatlari va raqamli mahsulotlarini ilgari surish orqali ushbu pozitsiyadan to'liq foydalanadi.

Yaponiya IT-sanoati qo'shni davlatlar bilan qanday aloqada? Yaponiya, ehtimol, mintaqadagi eng rivojlangan IT-sanoatga ega va AKT xizmatlarining barcha spektrini eng yuqori sifatda taqdim etish uchun yuqori salohiyatga ega. Shunga qaramay,

Janubiy Koreya va Xitoy IT-sanoati va infratuzilmani rivojlantirish bo'yicha 2 va mos ravishda 3-o'rinlarga yaqinlashmoqda.

Joriy yilning 25 oktabr kuni Yaponiyaning yetakchi kompaniyalari bilan sheriklik munosabatlarini rivojlantirishning samarali mexanizmi bo'lgan iqtisodiy hamkorlik bo'yicha O'zbekiston-Yaponiya va Yaponiya-O'zbekiston qo'mitalarining 16-yig'ilishi bo'lib o'tdi.

Yig'ilishda O'zbekiston investitsiyalar va tashqi savdo vaziri Jamshid Xo'jayev, asosiy vazirlik va idoralar vakillari hamda Yaponiya iqtisodiyot, savdo va sanoat vaziri o'rinbosari Xiroxoksid Xirai, Yaponiya tashqi savdosi raisi va katta ijrochi direktori ishtirok etdi. Rivojlanish tashkiloti (JETRO)i Nobuxiko Sasaki, Yaponiyaning qator yetakchi kompaniya va tashkilotlari vakillari ishtirok etdi.

Yig'ilish ishtirokchilari farmatsevtika, tog'-kon sanoati, mashinasozlik, kimyo va to'qimachilik sanoati, qishloq xo'jaligi va boshqa sohalarda istiqbolli loyihalarni ishlab chiqish va amalga oshirish bo'yicha qo'shma ishlarni faollashtirishga kelishib oldilar.

Yaponiyaning eng yaxshi kiber, bio- va nano-texnologiyalari transferini hisobga olgan holda IT va innovatsiyalar sohasidagi hamkorlik yo'nalishi alohida ko'rib chiqildi. Yaponiya tomonidan O'zbekistonda raqamlashtirish darajasini 70 foizga yetkazish va 2026-yil oxirigacha dasturiy mahsulotlar eksportini o'n barobar oshirishni ta'minlash bo'yicha rejalarni qo'llab-quvvatlash niyatini bildirdi.

Tadbir doirasida biznes-forum ham bo'lib o'tdi, unda ishtirokchilar B2B va B2G uchrashuvlarini o'tkazish va hamkorlikning amaliy jihatlarini muhokama qilish imkoniga ega bo'ldi.

Uchrashuv yakunlari bo'yicha Yakuniy bayonnoma va tadbir davomida erishilgan asosiy kelishuvlarni aks ettiruvchi bir qator ikki tomonlama hujjatlar imzolandi.

Bundan kelib chiqib shuni alohida ta'kidlash joizki, O'zbekistonda ham kelajakda bu sohalarda tubdan o'zgarishlar kuzatiladi. Respublikamizning ko'pgina hududlarida

IT parklarning tashkil qilinganligi, DATA o`quv kurslarining tashkil qilingani, ularda ko`plab yoshlarning o`qib, o`rganib, ta`lim olayotgani buning yaqqol isbotidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati:

1. <https://www.allianceexperts.com> sayti;
2. <https://www.statista.com> sayti;
3. <https://www.jetro.com> sayti;
4. <https://www.uzreport.news> sayti.